

BIBLIOTECA
MARCEL·LÍ DOMINGO

BIBLIOTECA **MARCEL·LÍ DOMINGO**

Recull de premsa local i comarcal

LA CULTURA O EL MITE DE LA CAVERNA

Per Ramon Miravet

Una exposició o síntesi d'allò que ha estat i és la cultura a Tortosa podria ésser re-velador, encara que no nos resoldria els problemes. Tothom, per poc reduccioni que hage estat amb tal ambient, arreu pot adonar-se del nivell ansoi i del caire de les mani-festes.

De volem-ho recolzar, només caldria inventir la visió, ço és, fent llista de promotors, de realitzadors i d'aïstantis als actes culturals. El resultat, a poc de pensar-ho, seria an-lisat pretes, prou clar que el teim totthom. D'ovest-hi alguns cosos admirables, seri l'es-perit de lluita dels promotors, un alé que no talla cap fracia i que ha mantingut l'espèrit col·lectiu durant molts anys.

Caldria preguntar-se si la seua acció ha estat un èxit o una titànica manifest de su-pervivència tortosina, o, pobrer, d'un mer i no menys admirable testamentatge.

Millor nos sembla, per anar al ventallat fons de la qüestió, que allò que cal esbrinar és "ves per on" - si es té consciència què és i què constitueix veritablement la cultura.

Evidentment, no s'hi té.

Per a la gent, la cultura està constituïda per allò que al·ludeix als llibres, a les expo-sicions d'art, als concerts musicals, a tota mena de conferències, als "magatzems" de materials arqueològics, als exells i bibliotèques... a tot allò que és patrimoni de l'es-perit. Aquesta és la visió que se n'ha donat i, amb molt bona voluntat, se la considera encara com el producte de tot allò que hom cultiva en el món del pensament humani-tà i de les arts.

Assistim, amb aquesta urredada mentalització, a un procés regressiu de la cultura puix que, en el fons, tendim al concepte d'interior per cultura "totes les coses que es fan i que no serveixen per a res". Els seus realitzadors, consegüentment, resulta que tre-ballen perquè allò és la seua manera de distreure's. Tot plegat, doncs, tan sol pot ésser entès per una élite de la societat. Els individus que sobreviuen en cala especialitat poden ésser motiu de lloupa o de bandejament, se'ls pot posar una medalla o se'n fa befa... i quin, ja mort, hom fa per recordar-los, al·luc poden ésser motiu per donar

nom a un carrer o per convertir-los en una glèria local que no compromet a res.

Potser que l'explicació esdevé cínica: és real, però, i és la imatge que de tot plegat en recull el poble.

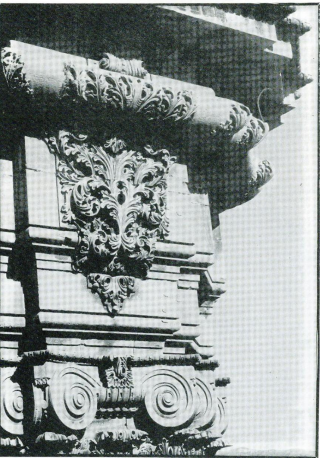
Un plantejament òptim cercaria la connexió i difusió de veritable albat sobre el con-cepte de cultura. Resultaria prou difícil aprofundir en el conveniement de què la cultu-ra ho representa tot, des de la llengua i les arts a les produccions humanitàtiques, des de l'arqueologia i la investigació a l'economia, els estudis socials, l'antropologia, la biolo-gia, la matemàtica... Quina no estaria la reacció general en el cas de poder capir que la cultura la fem totthom, que l'elaborem individualment i col·lectiu, dia a dia? Potser que llavors es comprendria que el concepte de cultura estel·la, tot just, en és resultat de tot allò que van ésser i que som en un desig d'arreglar, d'un grapi, el gros paquet que integren els engles, generacions i realitzacions. Potser que llavors podria hom adonar-se que, de voler ésser, cal que hom aïga com és, què vol, d'un ve i on va, què li convé dur del seu condicionament social i de les seues possibilitats humanes.

Hi ha una lluita d'unes minories per obtenir medalla d'ordeal per tal de lluar-los al poble, gratuïtament i filatòpic. Hi ha, contraposada i com a conseqüència d'aque-lla enemistat mentalització, una reacció negativa i hostil que fa per deturar l'acció amb el blâme violent i irracional que representa l'acusació d'auto-promoció, de pedan-teria, de saviesa gratuita o de gent amb temps per practicar un "hobby". Amb aquest fir i l'edreir, aleshores manifesta autodestructiva de la nostra cultura, hi ha un fet que resta ben clar: col·lectivament no podem avançar gaire i individualment no nos po-dem realitzar, de no progrossar en el temps d'una manera racional, amb un saber per causes que esclaija frustrats i envejosos, mentre que delimita científicament els obje-ctius assolibles a curt i a llarg termini sota el mōdel indefugible que marca les possibi-litats.

Margina nos de la cultura, doncs, entendre-la com un luxe burgès, menysprear els que hi treballen, no participar-hi perquè no atres la nostra atenció o ens fatiga per la seva manca d'emotivitat, no dota-la per part de les institucions que en tenen una obligació, fa balança entre el gèneci i el suicidi. La cultura l'elaborem tots els que som, els que van ésser i els que serem: està per sobre de l'espai i del temps, i molt per sobre de nosaltres mateixos. L'antlès de la cultura és la destrucció, la deshumanitza-ció, l'antivisió i el nihilisme individual i social.

La dificultat en adonar-se de la seua ingent importància estriba en no constituir un fenomen fàcilment comprensible, en no ésser una cosa clara i tangible, una representa-ció pràctica que aprenguiem a través d'uns assaïges o una incògnita. D'èsser més fà-cil la percepció aprengueria hom tal imatge justa i, amb preocupació, deduiria que constituïa l'ox i puntal de la civilització, de la societat, que és la força humana gene-radora de les múltiples derivacions materials, abstractes, psicològiques o espirituals, in-tel·lectual i pràctiques. Nogueremnos deduiria que nos és essencial per viure i per reali-zar-nos. Un dia es deia: diu que "la Filosofia no serveix per a res, sense la Filosofia, però, tampoc no hi ha res". Talment podem dir sobre el concepte o definició de cul-tura.

Ahí i avui, també d'espuma al món i a la llum de l'exterior, en el limitat si de la nostra tenebrosa caverna, veiem desllair pel mur del fons les ombres de la realitat ex-

terna immediata. Per casualitat, per desconciència, per cansament o per manca d'in-terès per les percepcions més no nos glem, no sentim a veure com és la nostra realitat immediata i externa. A poc a poc, doncs, conrem el nostre primitivisme i incremen-tem el nostre auto-impost, amb la sistemàticació d'una acció correnta per a l'as-tel·lecte. Un poble que no s'auto-respecta, que no s'auto-educa en les disciplines que li són pròpies, que no investiga en el seu ens col·lectiu, és un poble inadaptat per créix i que omnia follament devers la mort.

Ara i ací no fem per raonar sobre els fets o per elevar plans. Tal cas estaria així com afirmar que totthom en té una part de culpa i així no és exacte.

Aquesta pseudo-imatge social d'aparença nihilista no és altra cosa que el monstre gegant en arribar a la força social una força natural, una funció íntima i nece-sària. El primer pas d'aquesta política ha estat el de mudar el fet de masses que és la cultura per un privilegi elitista i una submissió a un brutal procés centralitzador.

D'aquí partint, doncs, sembla que han estat dos els factors determinant:

a) La cultura és un potencial anti-elitista i una força decisiva per al poble que l'ha elaborada: és la seua essència. Ben clar està per què ha culpat que l'autolectura una mi-noria. Poca s'ha, per altra part, aquelles que l'han controlat i escriptura i molta els que han viuat i explotat a benefici propi i de manera estèril.

El poble no sol arribar-hi tan sol per desconciència, per manca de directius. Tal-ment no ha pogut sentir el seu atractiu encisorador, no ha pogut alçar el desig de l'auto-realització intel·lectual... No li han presentat ricompliment i ho document. No se' pot assuar, doncs, de desinterès, d'irresponsabilitat i de perverció. Ha enderregat com un orfe i, ben bé, no sap què és.

b) La situació econòmica dels ajuntaments ha estat un flagell per als interessos ciu-tadans. La provocada i vella deficiència obliga a atendre insuficientment o a desatendre un considerable número de problemes municipals. Els relatius a cultura, consegüent-ment, són els més fàcils de marginar per l'absolut problemàtic de les necessitats ma-terials. Es poden simular uns serveis, pot trobar-se una excel·lent voluntat en alguns concejals i alcaldes... Així, però, no és prou: sempre s'ha estat, impropiant i els excoctius, molt sovint, han estat uns aficionats amb bona voluntat i no els especialistes

que es frutuen. Dels resultats, doncs, ningú no en podem restar sorpresos.

Avui, amb tot, no es pot negar la mateixa política cultural d'un segle enrera. Tan-poc se'n pot portar una de pitjor, com sovint es veu. S'imposen uns altres criteris i, sobre tot, uns plantejaments positius tan sol concebibles des d'una revolució d'es-tructures locals. Des d'aquestes s'imposa el retorn de funcions de control i d'iniciativa al poble, als distictes humans, com a resultat de la irracional centralització.

L'experiència ens demostra cada dia que als barris radica incoherència, una força viva i verge, amb minores inquietes i amb capacitat creativa, fortament sensibilitzades i atones davant de qualsevol anomalia. No es pot negar la cultura. Cal lluitar a seu bàndol perquè és el de tota, cal possibilitar l'acció d'aquestes minories reduïdes a la im-po-tència per les estructures de corrupció imperant.

La socialització de la cultura, al cap i a la fi, esdevé per se la proclamació de la mateixa cultura, la lliure iniciativa de la seua potencialitat de base.

RAMON MIRAVALL

